

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Győri Ítéltábla a dr. Geiszt Éva ügyvéd által képviselt **felperesnek** a dr. Baros Attila ügyvéd által képviselt **alperes** ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Veszprém Megyei Bíróság 2010. április 8. napján kelt 1.G.40.025/2009/17. számú ítélete ellen az alperes részéről 19. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletét részben és akként változtatja meg, hogy a marasztalás tőkeösszegét 181.610,- (Egyszáznyolcvanegyezer-hatszáztíz) Euró összegre, míg a felperes javára megítélt perköltség összegét pedig 1.425.000,- (Egymillió-négyszázhuszonötezer) Ft-ra leszállítja.

A felek viseljék a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A Veszprém Megyei Bíróság támadott ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 247.610,- Euró összeget és ennek 2008. szeptember 11. napjától a kifizetésig járó évi 4 %-os kamatát, valamint 1.900.000,- forint összegű perköltséget. Ezt meghaladóan a kereseti kérelmet elutasította.

Ítéletének tényállásában rögzítette, hogy peres felek 2007. november 26. napján kelt szerződésben megállapodtak abban, hogy alperes összesen 4.800.000 darab keltető

tojástartól a felperestől 2008. év 6. hetétől 52. hetéig bezárólag 0,22 Euro darabonkénti vételárért. A szállítások heti ütemezését a szerződés 1. számú melléklete tartalmazta. Megállapodtak abban, hogy vis maior esetén mentesülnek a szerződéses kötelezettségek teljes vagy részleges nem teljesítésével kapcsolatos felelősség alól. A szerződésben

definiálták mi tekintendő vis maiornak. Kikötötték, hogy ez esetben jogvesztés terhe mellett 7 napon belül ajánlott levélben vagy faxon kell értesíteni a másik felet.

Alperes 2007. júniusában telefonon jelezte a felperesnek, hogy a 27., 29., 30. és 32. héten tojást nem szállít el, azonban ezt követően a 33. héttől a rendszeres szállítást folytatja. A felperes ezt tudomásul vette.

Alperes a 26. hétig a szerződés szerinti mennyiségeket, majd a 28. héten 61.200 darabot, a 37. héten 50.400 darabot, a 31. és a 33. héten ismét a szerződés szerinti mennyiséget szállította el. Nem szállított viszont az alperes a 27., 29., 30., 32., 34., 35., 36., 38., 39., 40., 41., 42., 43. és 45. héten.

Alperes 2008. szeptember 11. napján (37.hét) kelt faxüzenetében közölte a felperessel, hogy „a továbbiakban ütemezett keltető tojás mennyiséget a piaci helyzet további romlása miatt - saját szülőpár állományunk keltető tojás termelését sem tudjuk felhasználni - kénytelenek vagyunk lemondani.”

Felperes a 30. héttől kezdődően a **"B"** cégnek heti bontásban összesen 2.053.080 darab tojást adott el nagyrészt 0,11 Euróért, 180.000 darabot pedig 0,12 Euróért. Az **"A"** Kft. részére 53.880 darabot értékesített 0,15 Euró darabárért.

A szerződésben kikötött teljes mennyiség vételára és a tényleges értékesítés után befolyt összeg különbözetét, azaz 247.610 Eurót és ennek 2008. szeptember 11. napjától a mindenkorli jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű kamatát érvényesítette a felperes kártérítésként kereseti kérelmében a Ptk.395.§.(1) bekezdése alapján. Másodlagos kereseti kérelmének jogalapját - ugyanilyen összekszerűség megjelölése mellett - a 2008. szeptember 11-én kelt elállást megelőzően (a 27. héttől a 37. hétig bezárólag) a Ptk.318.§.(1) bekezdésében jelölte meg. Erre az időszakra vonatkozóan összesen 1.238.400 darab tojás kikötött és tényleges értékesítési ára közti különbözet - azaz 134.424 Euró - megfizetésére tartott igényt. A 38. héttől a 45. hétig el nem szállított 1.048.560 darab tojás szerződéses és tényleges eladási árának különbözeteként a Ptk.398.§.(1) bekezdés alapján összesen 113.186,- Euró kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes a kereseti kérelem elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a peres felek a Ptk.417.§.(1) bekezdése szerinti mezőgazdasági termékértékesítési szerződést kötöttek. A Ptk.422.§.(4) bekezdése kimondja, hogy a mezőgazdasági termékértékesítési szerződésre - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - az adásvétel illetőleg a vállalkozás szabályait kell megfelelően alkalmazni. A Ptk.381.§.(1) bekezdése szerint a megrendelő a szerződéstől bármikor elállhat, köteles azonban a szállító kárát megtéríteni.

Az elsőfokú bíróság azt vizsgálta, hogy a felek közti szerződés mikor, milyen módon szűnt meg. Kifejtette, hogy a perben alperes nem bizonyította azon állítását, hogy a felek szerződésüket szóbeli megegyezéssel a jövőre nézve megszüntették. Ilyen tartalmú

megállapodás előzetes szóbeli megkötésére az alperes 2008. szeptember 11-én kelt faxüzenete sem utalt.

Nem fogadta el az elsőfokú bíróság az alperes védekezését, miszerint alperes annak okán nem tudta teljesíteni a szerződést, mivel felperes szerződésszegő módon a tojás darabonkénti árát 0,23 Euróra emelte. Az elsőfokú bíróság akként foglalt állást, hogy felperes és alperes között a 0,23 Euró darabonkénti tojásár tekintetében megállapodás jött létre, ugyanis alperes 11 egymást követő szállítás alkalmával is megfizette a magasabb vételárat anélkül, hogy felperes szerződésszegéseire utalva jogfenntartó nyilatkozatot tett volna. A 2008. szeptember 11-i faxüzenet szintén nem tartalmaz utalást arra vonatkozóan, hogy a további szállítmányok alperes részéről történő lemondása összefüggésben állna a darabonkénti tojásellenérték 0,23 Euróra történő emelésével.

Alperesnek a szerződés 9. pontjára (vis maiorra) történő hivatkozása sem megalapozott. Amennyiben a vis maiorra visszavezethető, hogy alperes szerződéses kötelezettségét nem tudta teljesíteni, úgy alperesnek 7 napos jogvesztő határidőn belül kellett volna az értesítést a felperes részére küldeni. A tojásszállítmányokat azonban az alperes már a 27. héttől kezdődően nem szállította el. Írásbeli faxot pedig csak a 37. héten, a jogvesztő határidőn túl küldött. A faxüzenet erre sem tartalmaz utalást.

Nem alapos az alperesnek a szerződés gazdasági lehetetlenülésére vonatkozó okfejtése sem. A felek mindegyike hangsúlyozta, hogy a szélsőséges ingadozás a tojáspiac általános jellemzője. A tojás szabadpiaci ára napokon belül jelentős eltéréseket mutathat, így a felek által ismert és a szerződéskötésükkor megfelelően mérlegelt gazdasági környezet egy tipikus története lehetett az, hogy a tojásár változása miatt az alperes megrendelői elálltak az alperessel kötött szerződésektől. Így ezek a körülmények a tojáspiaci értékesítési láncban gazdasági lehetetlenülést nem eredményeznek.

A Ptk.381.§.(1) bekezdése értelmében az állapítható meg, hogy alperes a felperessel kötött szerződéstől elállt. Ezért a felperesnek az elmaradt haszonból álló kárát megtéríteni köteles.

A felperes a Ptk.340.§.(1) bekezdésében írt kárenyhítési kötelezettségének eleget tett azzal, hogy az alperes által el nem szállított tojásokat további cégeknek értékesítette. Felperes írásbeli szerződéseket nem csatolt, azonban a bíróság igazoltnak fogadta el a számlák és a banki átutalások alapján a nagyrészt 0,11 Euróért történő értékesítés megtörténtét. Kiemelte az elsőfokú bíróság, hogy kárenyhítési kötelezettsége körében a felperes nem volt köteles saját termelési struktúráját módosítani és az alperes által el nem szállított tojásokat feldolgozni.

Rámutatott az elsőfokú bíróság, hogy a felperes kártérítési követelést érvényesített, így a szerződéses kamatkikötések nem alkalmazhatók.

Az ítélet ellen az alperes élt fellebbezéssel. Elsődlegesen a támadott ítélet megváltoztatását, a felperes kereseti kérelmének elutasítását és felperes perköltségben marasztalását kérte. Másodlagos kérelme az ítélet hatályon kívül helyezésére irányult.

Kifejtette, hogy a Ptk.418.§.(2) bekezdése kimondja a mezőgazdasági termékértékesítési szerződés érvényesen csak írásban köthető. Az írásbafoglalás elmulasztása esetében is érvényes a szerződés, ha bármelyik fél a szerződésből származó kötelezettségeit teljesítette. Kifejtette, hogy a Ptk.408.§.(2) bekezdése nem csak a szerződés megkötésére, hanem annak megszüntetésére és módosítására is alkalmazható, amennyiben a felek az írásban nem rögzített megállapodásuknak megfelelően járnak el. A 27., 29., 30. és 32. héten elmaradt szállítás tekintetében a felek szóban állapodtak meg. Az alperes előzetesen telefonon jelezte, hogy ezen időpontokban a szerződés szerinti mennyiséget elszállítani nem tudja és ezt a bejelentést a felperes képviselőjében Szabó Ákos tudomásul vette. Így 788.400 darab tojás tekintetében az alperes keresetét el kellett volna utasítani, mivel a szállítás elmaradása a felperes hozzájárulásával történt.

Alperesi álláspont szerint a felperes a 26. héttől kezdődően egyedi rendeléseket teljesített. A felperes teljesítésre az alperest nem szólította fel, amely azt igazolja, hogy a felek egyező akarattal a szerződést felbontották. Így az alperes kárfelelőssége nem állapítható meg.

Az a tény, hogy felperes az el nem szállított tojásokat értékesítette, nem eredményezi azt, hogy kárenyhítési kötelezettségének az általában elvárhatóság követelménye szerint eleget tett. Hivatkozott arra, hogy a felperes a 30. hét előtt nem kezdte meg az értékesítést, így az addig keletkezett kár viselésére az alperes nem kötelezhető (84.360,- Euró). Amennyiben a felperes képviselője jelzi az alperes felé a kényszer-értékesítési szándékát, úgy alperes 0,11-0,12 Eurónál magasabb árért is megvásárolta volna a tojásokat.

Az alperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen értékelte az alperesi társaság tevékenysége nyomán kialakult vis maior, és gazdasági lehetetlenülést eredményező helyzetet. A tojáspiacot általában jellemző áringadozások várható kockázatát jóval meghaladó mértékű kereslet-csökkenés következett be, amit alperes a megrendelést visszavonó nyilatkozatokat tartalmazó faxüzenetekkel bizonyított. Ilyen mértékű kereslet-csökkenés már vis maior helyzetet, és ezzel összefüggésben gazdasági lehetetlenülést eredményez. Az alperes öt vásárlójából négy a szerződéses jogviszonyt megszüntette. Az utolsó felmondás 2008. szeptember 4-én érkezett, hét napos jogvesztő határidőn belül, 2008. szeptember 11-én nyilatkozott alperes a további szállítmányok lemondásáról.

Sérlemelte az alperes, hogy az elsőfokú bíróság elfogadta a felperes által becsatolt számlákat a kényszer-értékesítés során befolyt összeg bizonyítására. Írásbeli szerződés hiányában a szerződéses partnerek meghallgatása is szükséges lett volna a kereset összegszerűségének igazolására. Felperes e körben bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, amely körülményt felperes terhén kellett volna az elsőfokú bíróságnak értékelni.

Alperes vitatta, hogy a 0,22 Euró ár a szerződés teljes időtartamára vonatkozna. Az alperesi fellebbezés 5. pontja úgy értelmezi, hogy felperesi képviselő az egész évre szóló már aláírt szerződést egyoldalúan javította ki 0,22 Euró darabára, azt írásban az alperes nem fogadta el.

A fellebbezés kis részben megalapozott.

Az ítéletábra megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges körben lefolytatta, a tényállást helyesen állapította meg, az abból levont jogi következtetéseivel az ítéletábra - az alábbiak kivételével - részben ért egyet.

Az ítéletábra osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját a szerződés közös megegyezéssel történő felbontása alperes általi bizonyítatlansága, a gazdasági lehetetlenülés és a vis maior hiánya tekintetében. Az ott kifejtett érveket az ítéletábra megismételni nem kívánja.

Egyetért az ítéletábra azzal, hogy a felperes kárenyhítési kötelezettségének az alperes által el nem szállított tojásmennyiség **"B"** cég és az **"A"** Kft. részére történő értékesítésével eleget tett. Tény, hogy a felperes szerződéseket nem csatolt, de a számlák, majd a felpereshez ezek alapján ténylegesen befolyt összegek banki átutalásai becsatolását követően az alperes - az elsőfokú eljárásban - a tojáseladások megtörténtét nem vitatta. Érdemi védekezése nem terjedt ki annak előadására, még kevésbé bizonyítására, hogy a felperes az el nem szállított tojásokat az elérhető piaci ár alatt értékesítette. E körben alperes az elsőfokú eljárásban tényelőadást nem tett, így az elsőfokú bíróságot a Pp.3.§.(3) bekezdése értelmében tájékoztatási kötelezettség nem terhelte. A 0,11 Eurós tojásonkénti darabárát az alperes csak abban az összefüggésben vitatta, hogy ezen összegért azokat maga is megvásárolta volna. Nem hivatkozott azonban arra, hogy a vételár alacsony volta miatt nem állapítható meg, hogy a felperes kárenyhítési kötelezettségének teljes mértékben eleget tett.

A faxüzenet tartalmából - „saját szülőpár állományunk keltető tojás termelését sem tudjuk felhasználni” - pedig nem következik, hogy felperesnek a tojásokat alacsonyabb vételáron az alperesnek fel kellett volna ajánlania.

Megalapozott azonban a fellebbezés abban a körben, hogy a 27., 29., 30. és 32. heti egyenként 150.000 darabos tojásszállítmány árkülönbözete kárként nem érvényesíthető. A felperes képviselőjében eljáró Szabó Ákos tudomásul vette az alperes bejelentését, hogy a négy heti tételt elszállítani nem tudja, és vállalta a 600.000 darab tojás más üzleti partner felé történő értékesítését. A négy szállítmányra vonatkozóan a felek abban állapodtak meg, hogy felperes azokat más megrendelők felé értékesíti, ebből következően a felperes a négy szállítmány tekintetében kárigényt a Ptk.381.§. alapján nem érvényesíthet. Ezért az ítéletábra az elsőfokú bíróság által a felperes részére megítélt elmaradt haszonból álló kárigényt 600.000 darab tojás árkülönbözete (66.000 Euró) tekintetében elutasította.

A fentiekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.253.§.(2) bekezdése alapján megváltoztatta.

A fellebbezés 25 %-ban vezetett eredményre, így az ítéletábra az elsőfokú eljárásban a felperes javára megítélt perköltség összegét a Pp.81.§ (1) bekezdése alapján ennek arányában leszállította.

Alperes másodfokú eljárásban 25 %-os pernyertességére tekintettel és az alperes által előlegezett 900.000,- forint illetékre tekintettel a felperes által az alperes részére megtérítendő illeték összegét a másodfokú bíróság beszámította a felperes 75 %-os pernyertességére tekintettel az alperes a felperesnek fizetendő ügyvédi munkadíj összegébe, így a felek felmerült költségeiket a másodfokú eljárásban maguk viselik.

Győr, 2011. évi április hó 13. napján

Dr. Zámbó Tamás sk.	Dr.Menyhárdné dr.Sarmon Hedvig sk.	Dr.Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó: